

SLOVENSKI

UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi pol in velja za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr.

|| Za oznanila se plačuje od navadne ver-
stice, če se natisne enkrat 10 kr., dvakrat
14 kr., trikrat 18 kr.

Dopise sprejema odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Štev. 21. V Mariboru 5. novembra 1875. Letnik III.

„Učiteljsko društvo za slovenski Štajer.“

(Poročilo o 2. občnem zboru 5. oktobra v Celji.)

(Dalje.)

Pri pogovoru o „prihodnjem društvenem delovanji“ oglašil se g. B. Pernišek za besedo in pravi: Oziraje se na to, ka mora vsa, osobito pa šolska literatura pravilno pisana biti, kar pa, brez krivde društvenega odbora, pri našem organu nij, stavim predlog da naj se v Maribora poseben korektor za naš list izvoli.

G. R. Škoflek je tudi za predlog, mené, da se bo v Mariboru lahko sposobna moč našla.

G. V. Jarc podpira predlog, naj bi korektor ali za denar ali če mogoče brezplačno se pridobil.

G. Meglič je proti plačanemu korektorju, kajti težko se po njegovem mnenju za denar zmožna in delavna moč dobi, kajti če ga ne plačamo bogato, ne prizadeva si dosta. Govornik je za brezplačnega korektorja ali pa nobenega.

G. Pernišek: Če ni nobenega korektorja v Mariboru dobiti, predlagam: Naj se izmed društvenikov dva ali trije korektorji izvolé, h kojim naj se list pred štampanjem na pregled pošilja, ne glede na to, da bi le ta potem za kak polteden kasneje izlaževal.

G. Jarc meni, da list uaj radi naznanil in drugih rečij redno izhaja.

G. Ulčar: Odbor naj skrbi, da se v Mariboru za denar ali brezplačno korektor dobi.

Pri glasevanju pade predlog Megličev, ovi Pernišeka pa se sprejme.

G. Pernišek: Jako zanimivo in često izpodbudljivo je vedeti, kaj ta ali oni krajni ali okrajni šolski svet vganja. Vendar se v tem obziru pri nas premalo stori, kajti veliko krajev je, od koder ni še bilo nobenega poročila. Naj bi se pridneje v društveno glasilo dopisovalo.

G. predsednik: To ni nikakoršen predlog.

G. Jurkovič: Glede na to, da ima naša literatura, osobito pa šolska, prav malo proizvodov, predlagam: Odbor naj skerbi, ka se kolikor mogoče veliko knjig ali za učitelje ali za učence izda.

G. Lapajne: Kako naj se le to zgodi?

G. Jurkovič: Odbor baš naj zato skerbi.

G. R. Škoflek: Predlog g. Jurkoviča je vsakakor hvale in premiselka vreden, a vendar odbor nij v stanu vsega storiti, obložen je itak z delom. Stavim pa predlog: Vsak društvenik naj kak proizvod izdela, dodelanega pa odboru za daljno preskrb odpošle.

G. Lapajne: Le ta predlog naj se po mogočnosti izpelja.

Dalje pravi isti govornik: Mnogo slovenski učitelji mislili so, ka so in morajo tiskovine (Drucksorten) edino le nemške biti. Da temu ni tako, čitali ste uže v „Slov. Učitelju. Javljam Vam danes veselo vest, da je J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru založila vse baže slovenskih šolskih tiskovin, kakor so: razrednica, tednica, šolska naznanila i. t. d. Slov. učitelji naj le te ugodne prilike ne izpusté, nego naj se slovenske tiskovine za svoje šole naročé. Isti govornik priporočuje še podkladke za lego (Faulenzer für die Lage.) in slov. K. Winiker-jeve pisanke.

G. Rad. Škoflek: K. Winiker-jeve „Pisanke“ naj se nakupe.

G. Jurkovič: Le pod tem pogojem, če so dobre; kajti inace nismo zavezani se jih omisliti.

G. Pernišek: Kakor pri vseh drugih narodih, naj se tudi pri Slovencih skerbi, da se pisanke in risanke sè slovenskim napisom naredé.

Se vsem priporoča.

Pri točki: „Določevaje društvenega doneska za prihodnje leto“, razmotrava g. predsednik vprašanje: „Ali ostane vse pri stari ceni, ali ne?“ Daljno razpravo in izjavo mnenj prepusti društvenikom samim.

G. Jurkovič predlaga, naj bi se nobena društvenina ne plačala, nego edina naročnina za list.

G. Meglič je za to, da naj vse pri starem ostane, kajti mora vendar razloček biti med udi in samo lista naročniki. Sicer pa en goldinar vsak lahko dá.

G. Rad. Škoflek ga podpira in meni, ka bi morebiti društvo radi manjših dohodkov škodo trpelo.

G. Jurkovič: Ako nij brez škode in zavir društva društvenine znižati mogoče, tedaj naj ostane vse kakor je bilo do sedaj; a če je znižanje ali celo odpravljenje društvenine brez gmotne škode društva mogoče, ostanem pri mojem prvem predlogu, ka naj se samo list plačuje.

G. Lapajne meni, da čisto društvenine odstaviti ne bilo bi društvu koristno, a 4 gld. na leto plačevati je se vé da nekoliko odveč, zatoraj predlagam nekakovo srednjo pot, namreč: Vsi pravi udje našega društva naj plačajo 3 gld. 50 nov. na leto in sicer 3 gld. za list in 50 novcev pak društvenine.

Ker se nihče za besedo ne oglasi, dá g. predsednik predlog g. Jurkoviča: „društvenina naj se za sedaj odpravi“ na glasovanje. Predlog pade.

Predlog g. Lapajmeta: „društveniki naj plačujejo na leto 3 gld. 50 nov.“, po podpredsedniku g. Rad. Škoflek-u na glasovanje dan, dobi večino glasov.

Zatoraj bode od 1. okt. 1875 list društveni stal kot do sedaj 3 gld., pravi udje društva pa še plačajo za leto 50 novcev društvenine.

G. Žinko pravi: Često se zgodi, da se sporočila iz raznih učiteljskih društev prekasno, ko se uže nihče za to ne zanima, razglasé in sicer se le to valjda radi pomanjkanje prostora zgodeva; zatoraj predlagam: Da se le tej neugodnosti v okom pride, pridene se naj „Sl. Učitelju“ priloga.

Pripusti se odboru.

O točki: „Določevanje društvenega sedeža bodoče leto in kraja za prihodnji občni zbor“, govori

g. Lapajne, da naj se kam drugam, Brežice, Celje, Šmarje, Vransko ali kamor koli sedež društva preloži, ter naj se drug predsednik izvoli, da bi, ko bi njega začele moči zapuščati, kdo drugi društvo vodil. Govornik omenja velikega opravila in velike sitnosti v baš preteklem letu. Nazadnje misli, da naj bi prihodnje leto nobenega občnega zbora ne bilo.

G. Škoflek odgovarja g. predsedniku, naj ostane še zanaprej on predsednik in sedež društva naj bo tam kder je duša vsega podvzetja in kjer je glavna moč vsega delovanja, namreč v Ljutomeru.

G. Pernišek govori tudi v tem smislu in pravi, da g. Lapajmeta do sedaj še ne zapuščajo moči, baš tako ga še ne kinčijo snežnobeli lasi starčka, nego mi zamoremo in smemo pričakovati, da bo ostal še zanaprej predsednik našemu društvu in neutrudljivo delaven na polju narodnega šolstva in napredka.

G. Lapajne se potem še za prihodnje leto per acclamationem za društvenega predsednika izvoli in Ljutomer ostane za bodoče leto sedež društva.

G. Jarc se nikakor ne slaga s tem, da bi bodoče leto naše društvo svojega občnega zbora ne imelo, kajti kakor se

vidi, so slov. učitelji še dosto pogumni, ne boje se javno pri zborih svojo narodnost pokazati

Tudi g. Meglič je te misli, da mora zopet na leto občno zborovanje biti. On meni, da naj bi mi zadravske in zamurske sobrate pohodili. Za to svrho najpripravnejše mesto našemu občnemu zborovanju predlaga govornik staroslavni Ptuj.

Predlog se enoglasno sprejme.

Prihodnji občni zbor našega društva bode tedaj v Ptuj.

Zarad „volitve predsednika in 14 odbornikov“ nastane daljša debata v načinu izvrševanja le-té volitve.

G. Ulčar predlaga, da se prejšni odborniki še enkrat izvolé.

G. Jarc predlaga volitve po listkih.

G. Rad. Škoflek meni, naj se 14 odbornikov nasvetuje.

G. Meglič: Naj se za vsak okraj eden ali več društvenikov za odbornike nasvetuje ter potem nasproti voli.

G. Pernišek le tá predlog podpira.

Pri glasovanju sprejme se Megličev nasvet.

Odbornikom za društveno leto od 1. okt. 1875 do 1. okt. 1876 izvoljeni so po posameznih okrajih ti le gospodje:

Za brežki	okraj:	g. Kliné, učitelj v Artičah.
„ celjski	„	g. Žolnir, učitelj v Vojniku.
„ gornjegradski	„	g. Cizelj, nadučitelj v Mozirji.
„ kozijanski	„	g. Ulčar, učitelj v Dobjem.
„ laški	„	g. Flis, podučitelj na Laškem.
„ št. lenardski	„	g. Rajšp, nadučitelj v št. Jurju v sloven. Goricah.
„ ljutomerski	„	g. Klanšček, podučitelj v Ljutomeru.
„ mariborski	„	g. Miklošič, učitelj na e. k. vadnici v Mariboru.
„ ormužki	„	g. Kovačič, nadučitelj v Središču,
„	„	g. Šijanec, učitelj v Svetinjah in
„	„	g. Žinko, podučitelj v Središču.
„ sevniški	„	g. Ivan Kunstič, učitelj v Sevnici.
„ šmarski	„	g. Jurkovič, učitelj v Šmarji pri Jelšah.
„ vranjski	„	g. Škoflek, nadučitelj na Vranskem.

Za slovenjgraški okraj nasvetuje in voli se g. Barle, nadučitelj v Slovenjgradci. A ker ta gospod ni ud društva, volitev sprejeti nij mogel.

S tem so bile „društvene zadeve“ končane in sledilo je razpravljanje „občnih šolskih zadev.“ Skupščina sklene, ka naj se nasvetovana vprašanja v ovom redu razmotravajo, o kojem so bile v našem glasilu „Slov. Učitelju“ naznamovane.

Prva točka bila je tedaj: „Učni načerti za slovenske in slovensko-nemške šole.“

Referent g. Lapajne pravi, da načerti od sl. dež. šol. sveta izdani, ne povejo, koliko in kaj se na slov. učilnicah drugega deželnega jezika uči. Tudi pri lanskej učiteljskej konferenciji v Gradcu nij se nič pozitivnega sklenilo. Mi plavamo po zraku.

Sklene se, naj se skupščina na sl. dež. šol. svet s prošnjo za pomoč in razjasnjenje obrne. *)

G. Pernišek: Slavna skupščina naj prosi sl. dež. šol. svet, nam smoter in skrajno mejo povedati, kaj in koliko naj se iz nemščine po slovenskih šolah uči. Skrb sl. dež. šol. sveta naj bo, obče veljavnih pedagoških načel ne prestopiti. Kajti le ako nam bode sl. dež. šol. svet natanko gradivo po zdravih pedagoških načelih omejil, imeli bodemo slov. učitelji veselje do dela in ne bode se nam vednega šikaniranja bati treba.

G. Lapajne meni, da naj bi sl. skupščina le to, kar je dež. učit. konferencija lani sprejela, odobrila.

Le to se zgodi s pristavkom g. Pernišek - ovega dodatka.

O drugi točki: „Čitanke za slovenske šole“ poročuje g. Meglič. On pravi, kako veliko tirjajo v vsakej stroki učni načrti od učiteljev, osobito od nas slovenskih. A višje šolske oblasti ne brigajo se za to, nam tudi potrebna sredstva pripraviti. Pervo neobhodno potrebno za prosep vsacega šolskega nauka so dobre čitanke. A baš teh nam slovenskim učiteljem primanjkuje. Povsodi, kjerkoli so se za narodno šolstvo brigajoči se slovenski učitelji sešli, povsod se je radi slov. čitank toževalo ter enoglasno prošnje do slavne vlade sklenile, a dosejaj še zmiraj brez vsacega uspeha.

Tudi današnja skupščina dala si je zadačo glas povzdigniti. Jaz kot poročevalec v tej zadevi mislim, naj bi se cela tvarina takó na tri dele razdelila, da bi bilo za prvo in drugo šolsko leto ena čitanka, za 3. in 4. šolsko leto zopet ena čitanka in za vse ostale 4 šolska leta zopet ena čitanka. Četveto čitanko radi kot nepotrebno smatramo, ker na deželi, klubu vsem protenju in kaznovanju otroci do dopolnjenega 14. leta šole ne obiskujejo.

Poročevalec prosi dalje, naj slavni zbor sledeče resolucije sprejeti blagovoli.

1) Prenaredi se naj slov. abecednik v dva oddelka, za prvo in drugo šolsko leto. Dodana naj mu bode skrajšana slovnica, ki je sedaj pri prvem berilu.

2) Osnovala naj bi se mesto sedanjega „pervega berila“ prva slov. čitanka, ki bi bila razdeljena zopet v dva dela, za 3. in 4. šolsko leto. Vsak oddelek naj bi bil zopet razdeljen v naravoznanski, prirodopisni in zemljepisni oddelek. Dodane naj bi bile vsakemu razdelku podučne povesti in mične narodne pesni. Tudi tej čitanki pridjana naj bi bila obširnejša slovnica.

*) O tem hočemo v kratkem še govoriti.

3) Mesto sedanjega „drugega slovenskega berila“ sestavila naj bi se „druga slovenska čitanka“, razdeljena v dva oddelka za 5., 6., 7. in 8. šolsko leto. Razdelitev naj bi bila podobna „prveji slovenskeji čitanki“, vendar morejo biti dotični predmeti obširnejši in temeljitejši sestavljeni. Slovnica naj bi bila tukaj dovršena. Obširnejše narodne pesni bile bi tukaj na svojem mestu. Sedanjim berilom pridjani Nedved-ovi napevi naj bi izostali.

4) Sl. dež. šol. svet naj blagovoli kolikor mogoče kmalu boljše čitanke za slov. ljudske šole priskerbeti.

G. Lapajne razlaga stanje naših na potu do svetlega nahajajočih se čitank. Učitelj c. k. vadnice v Mariboru g. Miklošič ima Abecednik, sestavljen po noveji rejalnej metodi uže dogotovljen. Pogovoril se je v njegovem izdanju z sekejijskem šefom učnega ministerstva, z deželnim šolskim nadzornikom za Istrijo in Goriško, g. Klodičem, z ljubljanskimi učitelji, gg. Tomšičem in Praprotnikom ter s slavnim našim jezikoslovcem g. Fr. Levstikom. Nadjati se je, da ta Abecednik ne bo predolgo na se čakati pustil. —

Žalostneje pa je stanje z uže 4 leta želno pričakovanem „tretjem berilom.“ Le ta čitanka se je po pregledanju nekotih nam protivnih ljubljanskih učiteljev zopet izdaljateljemu gg. Tomšič in Praprotnik-u v popravo vrnila. Dobimo jo enkrat sigurno, pa kedaj? to je v goste megle prihodnosti zakrito.

G. Pernišek govori za to, da bi rejalije v naših čitankah bolje zastopane bile, kot do sedaj. Čitanke naj bi bile v ta namen obširnejše, kot do zdaj. Tudi bi bilo po njegovih mislih dobro za vsaki dve šolski leti eno čitanko osnovati.

G. Ivan Kunstič predlaga: društvo naj se obrne na sl. dež. šol. svet štajerski s prošnjo, da naj se ta z deželnimi šolskimi sveti v Celovcu, Ljubljani in Gorici za skupno izdelovanje slov. čitank sporazumi.

G. Škoflek protestira zoper mnenje nekotih šolskih oblastij in nadzornikov, da so učitelji krivi slabega napredka v nekotih razredah in šolih. Ova gospoda naj bi blagovoljno pomislila, kaka sredstva so nam v roke dana. Naj boljši pedagog bi z našimi sredstvi ne opravil veliko. Dajte najslavnejšemu umetniku slabo orodje v roke in videli boste koliko bo opravil. Vsa njegova umetnost in prebrisanost ne bo mu veliko koristila. Naj bi slavna gospoda pomislila, da je to mesto, kjer nas čevelj žuli. Potem pa se kriči po svetu (in večina nemških učiteljev nas slovenske učitelji po krivem obsoduje), da so slovenske šole slabe v primeru z nemškimi! Žaliboža istina, a naj nam šolske oklasti dajo potrebna sredstva (kar je vendar njih sveta dolžnost) in videla bo, kaj bodemo mi z dobrimi sredstvi pri naši slovenski mladini dosegli. Čudeže pa delati nikakor ne moremo. Dajte nemškim učiteljem

naša sredstva v roke in preverjeni boste, da še sence tega dosegli ne bodo, kar je doseglo slov. učiteljstvo kljubu še marsikterim drugim oviram. H koncu še enkrat: Mi protestiramo zoper to, da se vsa odgovornost za slabo stanje naših slov. šol na učiteljskerame naloži, nego vzroki tičé tam, kjer sem jih baš navel.

G. Jurkovič: Sl. zbor naj se izreče, da so sedanje čitanke neprimerne, kako naj pa se vredijo, to skleniti danes ne moremo.

Pri glasovanju se resolucije poročevalčeve sprejmó.
(Konec prih.)

Razstava učnih pomočkov in deželna učiteljska konferencija v Gorici.

(Spisal Anton Leban-Mozirski.)

G. Klodič, c. kr. deželni šolski nadzornik je pričel točno ob 10. uri z ogovorom v nemškem, slovenskem in italjanskem jeziku. — Pozdravil je zbrane učitelje, katerih je bilo od vseh strani Primorskega, iz Istie, Dalmacije in Kranjskega, — okoli 100. Budil jih je, naj neumorno delajo, da imenitno svrho izobraževanja zanemarjenega ljudstva gotovo dosežejo; razvil je celo zgodovino ljudske šole, od Marije Terezije do novih šolskih postav meseca maja 1869. Po končanem govoru zakličejo vsi gromoviti „živio“, „evviva“ in „hoch“ presvetlemu cesarju Franciju Josipu. — Slovenski govor se glasi:

Gospoda!

Sešli ste se danes v tej dvorani vsled poziva deželnega šols. sveta in po zaupanji svojih sodelavcev na trudopolnem šolskem polju k važnemu in častnemu poslu. Glas svoj imate oddati o vprašanji, kako se imajo odgojevati in učiti naši otroci, na ktere nado naše prihodnosti stavimo, to je, kako se imajo njihove telesne in duševne moči s takim uspehom razvijati, krepiti, utrditi, da jim bode odraslim, kakor veleva postava, značaj trden in čist, vera neomahljiva, da jim bode mogoče zajemati državi, družini in sebi na korist iz zaklada pridobljenega znanja, da se navadijo ljubiti svojo domovino, da bodo polni ljubezni do svojih rojakov in prešinjeni čutom vzajemnosti in skupnosti vseh dežel našega lepega carstva, drage naše Avstrije, ktera ima biti vsem pod njenim geslom zbranim narodom ljuba domovina, ki ima biti, kakor pesnik pravi: „Avstrija za vse“, da se odraslim, pravim, vtrdi zvestoba do našega ljubljenelega cara Francija Josipa, pokrovitelja vseh narodov, in do njegove svetle rodbine. —

Ali si mora kedo misliti nalogo častnejšo, nalogo bolj vzvi-

šeno, kakor to, truditi se z delom, koje ima tak sad v poznejih časih obroditi, v časih, ko bodo morebiti trudni udje učiteljevi že v večnem miru počivali — s takim delom, po kojem se ima seme zasejati, iz kterega mora sledečemu rodu prirasti tisočeren blagoslov. Zaupanje torej, da si bode vsak učitelj, vsak poslanec štel v dolžnost, udeležiti se z vso svojo močjo tako važnega posla, kakoršen je prvemu deželnemu učiteljskemu zboru naročen, ključem Vam pred začetkom iskrenosrčno: Na zdar!

Po tem povabi g. nadzornik navzoče, da se ogledajo razstavo. —

Nij mogoče, da bi obširno se lotil popisivanja, ampak hočem le na kratko omeniti to, kar učitelje najbolj zanima.

Blago je razstavljeno v šestih sobah. Prva brani iz Trsta poslana reči, druga soba kaže od deželne kmetijske šole, tretja in četrta soba ste napolnjeni z rečmi c. k. poskuševališča za svilorejo, peta soba ima razne učne pripomočke, šesta pa razne izdelke učenk in učencev iz Gorice, Goriškega in tudi neke lepissime knjige ljutomerske šole sem videl. Tudi mnogo aparatov. Razvrstitev je prav dobra, a premalo prostora je bilo za toliko blaga.

V prvi sobi so iz Trsta razpostavili: „Scuola di disegno della società operaria triestina“ razne slike, stroje, načrte, podobe itd.; „civico istituto masch. e fem. di Trieste“ razne risarske izdelke, aparate za telovadbo, šolske klopi itd. Reči iz otroškega vrta; šolska knjižnica; drugi izdelki otroškega vrta. — Na sredi in na obeh straneh pa razna šolska ženska dela, prav umetna, sploh „luxus.“

V drugi sobi so reči, ktere rabijo učitelji pri poduku v kmetijski šoli, da učencem tudi v podobi in s kalupi lahko kažejo, kar jim razlagajo. — To je poljsko orodje, vsakojaka orala, brane, orodja za mlatvo, vinsko stiskalnico, razna semena trav, žita in drugih aparatov, ki se rabijo v kmetijski kemiji.

V tretji in četrti sobi je razstavilo c. k. poskuševališče za svilorejo prav veliko reči. Na več načinov narejena stojala, predilnice, peči, razni stroji, s kterimi se svila čisti, motá in prede, razni kokoni, domači in tuji, izdelana domača svila, razne zbirke jajčic, gosenic in metuljev — sviloprejk, letna sporočila zavoda, kemijski aparati, posebno odlični so gospoda prof. Dr. König-a.

V peti in šesti sobi so izdelki učiteljev, učencev, učenk. Razni pomočki za kazalni nauk, knjige, aparati, podobe, zemljevidi, kemijski in fizikalni aparati itd. Najbolj mi je dopadala zbirka za kazalni nauk od gospoda Ambroža Poniža, učitelja v Ribenbergu; reliefni zemljevid čepovanske doline g. učitelja Sreberniča; g. nadučitelja Picha telurij in pa mizica za določevanje geografične lege. G. Goljevščeka aparat za predočevanje drobnin je prav razumen, ker je po njemu najbolj razvidna

celota in vsaki del celote posebej. — Gallov aparat za delenje se tudi priporočuje. Tudi je gosp. učitelj Gallo razstavil popis Gorice v topografičnem in zgodovinskem obziru, ki je prav razumno in praktično delo. Od sosednih učiteljev moram omeniti gospoda Stegnarja iz Ljubljane. Ta učitelj je po mojem mnenju najbolj izvrstne reči izstavil. Njegov stroj za računstvo in ob enem tudi za čitanje je kaj izvrsten in praktičen in stane samo 6 fl.; jaz priporočam našim učiteljem ta aparat, kajti bil bi vsaki šoli na svojem mestu. Ta aparat in druge Stegnarjeve reči imajo prednost pred drugimi enakimi stroji in jaz čestitam Ljubljančanom, da imajo res tako izvrstnega učitelja. Tudi g. Tomšič iz Ljubljane je razstavil razne letnike „Verteca“, igro za mladino itd., kar je vse prav pohvalno. G. Lapajne iz Ljutomera je razstavil tudi razne letnike „Slov. Učitelja“, konec letna poročila ljutomerske šole, pisanke učencev itd., česar pa nij mogoče vsega imenovati in je prav pohvalno. Jaz sem tudi tega mnenja, da bi bili razni učitelji iz Primorskega, Kranjskega in Štajerskega poslali mnogo različnih reči za razstavo, ako bi bili vedli, da lahko tudi sosedni učitelji kaj v razstavo pošljejo, in ako se bi bilo to prej naznanilo. Radi tega so pa iz Štirskega samo Lapajne, iz Kranjskega pa Stegnar in Tomšič nekaj poslali. — Drugi pot — pozor!

Lep računski stroj je razstavila dunajska firma „Pichlers Witwe“; poslala je inštrumente, modele, globuse, zemljevide, modelov za telovadnice itd. Kreidl v Pragi je poslal zbirke fizikalinih inštrumentov za meščanske šole, popolen telurij; firma Giontini v Ljubljani je razstavila krasne kartone za kazalni poduk v zgodovini, velike atlase in drugih učnih pomočkov. — Wokulat, Dase, in Paternolli v Gorici (knjigoteržci) so dobro zastopani. Firma Tempsky iz Prage je razstavila izvrstne učne knjige, karte itd. Knjige goriške vadnice, preparandije, slovenske matice, družbe sv. Mohora, so bile okusno vezane razstavljene.

G. šolski nadzornik Žnidarčič je razstavil svojo „Abecedo“ s podobami, katera se strokovnjakom jako dopada. Poleg drugih „Abecednic“ ima njegova prednost, kaj ona je bolj praktična. *) Tudi g. Hribar je razstavil razne pesni in slovenskih maš. — Naj omenim še to, da sem naslikal razstavo jako površno, kajti bukve papirja ne zadostuje, da bi hotel le nekoliko natanjko vse popisati.

Priznavati moramo, da je šolstvo v zadnjem času jako napredovalo; da se je pa razstava v tako majhnem času, pa tako izvrstno uredila imamo se zahvaliti v prvi vrsti neutrudljivem dež. šolsk. nadzorniku, g. Klodiču, kateri je tudi radi svojega izvrstnega delovanja na Štajerskem — nepozabljen;

*) Tudi njegova knjiga o desetinskih ulomkih je izvrstna. *

pa tudi g. okraj. šolsk. nadzorniku Vodopivecu tiče občna hvala, kateri se je mnogo trudil, da je dobila razstava lepo lice. Teda j prva šolska razstava v Gorici je prvi dokaz lepega napredka na polji omike; le jadrajmo naprej! — Prihodnjič poročam pak o dež. učit. konferenciji. Na zdar!

Dopisi.

Iz Maribora. (O novih okrajnih šolskih nadzornikih), katerih imena smo zadnjič priobčili, moremo svojim č. čitateljem sledeče poročati, toda samo o onih za slovenske šole. Sedanji nadzorniki, — za slovenski Štajer so dosedaj še samo 3 imenovani — (za okolico mariborsko, za slovensko Bistrico, za sv. Lenart, Cmaurek in Radgono ni še nobeden imenovan, ker baje g. Robič v Mariboru tega posla ni hotel prevzeti) imajo v svojem področji veliko več šolskih okrajev in veliko več šol, nego prejšnji. Radi tega so za čas svojega službovanja kot okrajni šolski nadzorniki dobili odpust in za njih službe se iščejo suplenti; na vadnici v Mariboru se pa bode postavil podučitelj namesto g. Hafnerja. Dela bodo imeli novi nadzorniki čez glavo; toliko šol nadzorovati, pri tolikih sejah navzočim biti, toliko konferenc sklicovati — to ni majheno delo. Za svoj trud pa baje ne bodo baš obilno odškodovani, vsaj nam se je tako pripovedovalo. Da bi novo imenovani nadzorniki ne bili za svoja mesta sposobni, tega ne moremo terditi; so večinoma še mlade moči, imajo primeroma dovolj omike in dovolj dobre volje. —

Vendar obžalujemo, da mej novimi nadzorniki ne nahajamo izverstnih narodnih učiteljev, kakoršna sta bila prejšnja nadzornika Ferik in Jamšek. — G. Končnik, gimnazijski profesor v Celji, je bil že več let okrajni šolski nadzornik. Kot rojen Slovenec (Korošec) je tudi slovenščine dobro zmožen, vendar daje nemščini povsodi prednost, torej se je bati, da jo bo tudi v slovenski narodni šoli, kamor ne spada, stavil na prvo mesto. G. Hafner, vadniški učitelj v Mariboru, je miren človek in dober pedagog, radi tega se učitelji, bivši pod njegovim nadzorstvom, niso o njem pritoževali. Nekdaj je spisoval slovensko stenografijo, katero je mislila „Slovenska Matica“ založiti, a pozneje je to delo žalibog opustil, menda vsled posla pri okrajnem nadzorstvu. G. Ambrožič, učitelj v Lipnici je rojen na Kranjskem, kjer je tudi popred služboval. Kot učitelj v Lipnici se je baje v pridnosti jako odlikoval in menda zato prikupil deželnemu šolskemu svetu. Slovenščine je popolnem zmožen; če je pa tudi vnet za napredek slovenskega šolstva na narodni podlagi, tega pa ne vemo, kakor nam tudi to znano ni, če pozna razmere po spodnjem Štajerskem. — Sicer pa je boljše, da vse kritikovanje opustimo in samo besede sv. pisma ponavljamo: „Po njih delih jih boste spoznali.“

Iz Ljubljane. Druga mestna deška šola je res v prav krasnem novem šolskem poslopji v Krakovem, ki stane 74.000 gld. Veselje navdaja učitelja, ko si pregleduje tako okusno izdelane, tako prostorne šolske sobe, sprevidene z vsem, kar je baš potrebno za šolo. Največje vrednosti

so seveda klopi z dvema sedežema, ki zadostujejo — vsaj po naših mislih — vsem zahtevam, ki jih v tej reči slavijo pedagog in zdravnik. — Manj je pa domoljubu slovenskemu po volji notranja uredba te šole, ki je baje najbolj nemška med vsemi narodnimi šolami v Ljubljani. V 4. razredu je menda v obeh paralelkah, zlasti pa v onem vodja B. le nemščina učni jezik, učitelj le takrat slovensko besedico spregovori, kedar učenec večkratnega nemškega vprašanja razumel ni. „Stundeneintheilunge“ imajo otroci le nemške, v njih je slovenščini manj ur odločenih, nego jih učni načerti predpisujejo. Torej se na škodo slovenščini celó ukazi deželnega šolskega sveta prelomujejo. In vendar je v Ljubljani 1. deželni jezik slovenski, ne nemški; vsaj je tudi komaj 5—10%. Nemcev na celi, 2. mestni šoli, ki šteje v osmih razredih okoli 500 otrok.

Nova mestna dekliška šola je baje tudi po vsem nemška. Ker je katehet hotel podučevati ali ker je podučeval veronauk v maternem jeziku otrok, rekla mu je baje mlada ravnateljica: Diese Schule ist eine deutsche Anstalt. — Toliko šol in toliko učiteljev je že zdaj v Ljubljani, da se jih komaj prešteje že — sicer treba jih je — vendar se otrok iz bližnje okolice, iz Šiške, Gline in Viča noče v šolo sprejemati. Usmiljenje vredni so otroci v teh občinah, da še zdaj svojih šol nimajo. — Med ljubljanskimi učitelji veje nekoliko boljša sapa; za mogočneže, kakor so Gariboldi in Linhart ter za napihnjena Zimo oni ne marajo več. Zato bode baje imel fiasco „Krain. Lehrerverein“ s svojim zborom 28. t. m., k večjem če pride nekaj gospodičin učiteljic omenjeno trojico gledat in poslušat. G. Belarja, ki je postal pravi prepirljivec med ljubljanskim učiteljstvom in ki se baje prav filestersko proti zasluženemu Praprotniku obnaša, tega seveda tudi pri zboru manjkalo ne bo. — Ljubljanske šolske gospodske eksperimentirajo zdaj z učiteljicami, t. j. podeljujejo jim službe na kmetih. Ljubljanske, v nemškem duhu izrejene in „precartane frajlice“ pač niso za na kmete, kjer naj v enem razredu po 150 dečkov in deklic podučujejo. — Za terge in mesta, za deklice, za poduk v ženskih delih bodo že dobre naše učiteljice, ali za žive kmetiške dečke, katere naj po 5 ur na dan podučujejo, zato so pač preslabe, tako delo in pa samota na kmetih jim bodé škodovala na duhu in telesu. Verjemite nam.

Iz Vojnika. Celjsko učiteljsko društvo je zborovalo 1. julija t. l. Zapisnik prejšnjega zbora se je odobril, prebrala so se došla pisma, potem je g. Bobisut iz fizike nadaljevaje prednašal. G. Tisch ni mogel o telovadbi nadaljevati, ker je ta dan g. nadzornik Vrečko meščansko šolo nadzoroval. V avgustu je društveni zbor izostal, ker je bila prvi četertek, 5. avgusta okrajna učiteljska konferenca za celjski okraj v Vojniku, drugi četertek pa v laškem okraju. V počitnicah mestnih in zunanjih učiteljev ni društvo zbora imelo, bil je pa spet 4. novembra t. l. kot prvi četertek v mesecu, o katerem vam poročati hočemo.

Slovstvo.

(„Navod k prvi in drugi računici“) pride popravljen v enej samej knjižici na svitlo. Gg. učitelje, ki navod k računicam potrebujejo,

opazujemo nanj uže radi tega, da si omislijo slovenski navod, ker nam slovenskim učiteljem mora biti skerb, da podpiramo slovensko slovstvo bolj, nego nemško. — „Peta računica“, ki ima mnogo izverstne tvariine, se tudi prav marljivo poslovenjuje in ob letu je utegnemo uže imeti. — Če bi mogli tudi o „Tretjem slovenskem berilu“ kaj takega povedati, to bi naše učitelje še bolj razveselilo. Toda rokopis počiva še vedno v Praprotnikovi omari tak, kakoršen je došel iz rok Gariboldija, Linharta itd., ki so baje prečertali vse besede, ki se začenjajo s slov., n. pr. Slovensko, Slovenstvo, Slovianstvo itd. Čuli smo pa, za kar pa ne stojimo dobri, da bodo ljubljanski učiteljski odpadniki neke čisto nemške „Sprachlehre“ za slovenske šole na svitlo spravili. Te bode pa Pirker gotovo hitro priporočal ministerstvu, ter dal nagrade pisateljem in skerbel, da prej ko prej na svitlo pridejo.

Šolske novice in drobtine.

(Telegrafični pozdravi pri občnem zboru v Celji. Iz Rakeka. Priserčni pozdrav slavnej skupščini! Učitelji logaškega okraja: Benedek, Juvanec, Poženel.

(Iz Kanala.) Verlim tovarišem, narodnim buditeljem: serčni na zdar! Vse za narodno šolstvo in učiteljstvo! Slava narodnim učiteljem! Mozirski.

(Iz Gradca.) Slavno učiteljsko društvo! Obžalujemo, da se ne moremo vašega zbora udeležiti. Živili! Na zdar! Lesjak, Zupančič, Lendovšek.

(Iz Ljubljane.) Obžalujevi jako, da nije mogoče bilo udeležiti se. Preserčni pozdrav! Ljutomerski učiteljci.

(Iz Zagreba.) Pozdrav učiteljem, delajočim za napredek slovenskega šolstva. Vse za omiko naroda! Živili! Bezenšek, Naglič, Savinčanja.

(Iz Gorice.) Pri naši 1. deželni učiteljski konferenci se je volil najpervo iz 4 udov obstoječi stalni odbor, nadalje iz 7 udov obstoječi odbor za pretresovanje vprašanj dnevnega reda, ki se glasi: 1) Posvetovanje o normalnih učnih načertih, izdelanih od nadzornika Klodiča in pogovor o tem, ali je vpeljava strokovnih učiteljev v višjih razredih ljudske šole na pravem mestu; 2) vredba tednika za posamezne oddelke v razredih; 3) katere učne knjige in katera učila so primerna za izpeljavo učnih načertov, in kako je postopati, ako teh manjka. Pri deželni konferenci je bilo s predsednikom vred 15 udov (2 sta manjkala), namreč: direktor Rajakovič, okrajni nadzorniki: Culot, Vodopivec in Žnidaršič, ter učiteljski odposlanci: Zei (za Gorico eden manjka), Pich (za Gradiško eden manjka), Cvek in Praprotnik (za Sežano), Jug in Komavec (za goriško okolico), Dominko in Širca (za Tolmin). V stalni odbor so bili izvoljeni: Rajakovič, Zei, Jug in Vodopivec. (V imenu „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ došil je pozdrav od g. Lapanja, kojemu se je prijazno in hvaležno odzdravilo.)*

(Učiteljske preskušnje v Ljubljani) so se bile 18. oktobra začele. Oglasilo se je bilo 11 učiteljev in 2 učiteljci. Došlo je pa samo 9 učiteljev, namreč gg.: Žirovnik iz Starega terga, Hribar in Rozman iz Postojne, Petkovšek iz Dunaja, Fercher iz Koroškega, Janc iz Nevelj pri Kamniku, Zmerzlikar iz Žavca (Štajersko) Lenarčič iz Žirov, Dular iz Dolenjskega, ter gospodični Orel in Verderber iz Ljubljane. Za pismeno izdelovanje so bili dobili sledeča vprašanja: Iz pedagogike: 1) Was versteht man unter Schuldisciplin? Welche sind die Mittel zur Aufrechterhaltung derselben? 2) Bedeutung Maria Teresias um die Hebung der

*) Prihodnjič obširnejše poročilo.

Volksschule in Oesterreich — Iz nemščine: Die Schule eine Pflanzstätte für's Leben. — Iz računstva: 1) A erhielt 5 Kisten einer Waare, von denen jede 138 Pfd. brutto wog bei 12% tarra zu dem Einkaufspreis von $\frac{3}{5}$ fl. per Pfd. netto. Wenn nun die Waare mit 11 $\frac{3}{4}$ gld. verkauft wurde, wie gross war der ganze Gewinn? 2) A verpachtet das Hei einer Wiese, die 240 m. lang und 105 m. breit ist, an B für 32 fl., B überlässt den C ein Stück von 100 m. Länge und 60 m. Breite, nimmt aber 16 $\frac{2}{3}$ % Gewinn. Wie viel muss C und B zahlen? 3) Eine Wiese ist 85 2 m. lang und 37 5 m. breit. Wenn nun das A 27 fl. kostet und durchschnittlich im Jahre 56 Klgr. Futter liefert, wie hoch berechnet sich der Werth der Wiese und wie hoch der jährliche Futterertrag derselben? 4) Ein zylindrisch gebauter Brunnen hat eine Tiefe von 9 m. und einen Durchmesser von 4 m., wie gross ist das Wasserquantum, das er fassen könnte? — Iz slovenščine: 1) Naštejejo naj se najvažnejše naloge jezikovega uka; 2) Kako naj učitelj jezikov uk strinja s kazalnim ukom? 3) S katerimi besedami se v slovenskih spričevalih zaznamuje hoja v šolô, s katerimi nrvnost, s katerimi napredek v posameznih predmetih? Iz geografije: Die Behandlung des 74. Lesestückes im 4. Lesebuche „der Gesichtskreis“ und des 82. Lesestückes „die Linien am Globus.“

(„Učiteljsko društvo za slovenski Štajer.“) Račun od 1. novembra 1874 do 1. oktobra 1875. priobčen pri poročilu o občnem zboru, so izvoljeni pregledovalci, gg.: Dernjač, Kunstič in Kliné poterdili. — Naj tu omenjamo še enkrat, da je bilo letos sklepanje in pregledovanje računov prav težko delo, ker se je naročnina pošiljala blagajniku, predsedniku in tiskarni. Zato pa si dovoljumo prositi, da bi se zanaprej naročnina in društvenina pošiljevala samo blagajniku, g. Kovačiču, nadučitelju v Središči (Polstrau).

(Štajersko vdovsko učiteljsko društvo) ima 50.000 gld. glavnice, 13.131 gld. rezervnega fonda. Pravih udov šteje 227, podpornih 88. Sedaj podpora 67 učiteljskih udov in 58 sirot. Stroški za prihodnje leto znašajo 5903 gld., dohodki samo 4522 gld. Protektor društvu je baron Gleisbach, načelnik pa šolski ravnatelj Lechbichler.

(Graško mesto) potrebuje v bodočem letu 1876. za 8 ravnateljev in nadučiteljev za opravilne doklade 900 gld., za plačo 60 ljudskim učiteljem 54.000 fl. za 35 podučiteljev 25.200, za poduk industriálni 2700, za veronauk 4200, za poduk v francoščini 200, v kmetijstvu 40, za učiteljsko bukvarnico 500, skupaj 90 740 gld.; mesto plača (vsled postave $\frac{3}{5}$ 74) 77.982 gld., deželni fond 12.758 gld.

(Za Goriško) je poterjena postava, s katero je odpravljena šolnina, in po kateri bodo učiteljske plače s tem malo (toda prav malo) zvišane, da odpade 4. plačilni razred s 300 gld.

Iz Gorice) nam piše g. Mozirski dnô 26. oktobra: Odgojenk v novo stvorjenem ženskem učiteljskem izobraževališču je dosedaj 74 Italijank in 16 Slovenk, tedaj vkup 90. To je dokaz, da je ljudstvo jako uneto za šolstvo! Mej njimi se nahajeti tudi 2 baronovki, kar svedoči, da dandanes nikakor ne zadostuje samo bogatstvo, ampak da stoji v prvi versti — znanost, po kojem tudi zlahtna gospoda sega. Primorsko ima tedaj se nadejati mnogo učit. moči, kajti tudi v Kopru je število učiteljskih kandidatov mnogobrojno. — Tako bode napredek in omika prisvetila v še temne kote; šolstvo bode cvetelo, tudi drugim deželam v izgled. — Po ukazu ministerstva ne smejo učitelji, kateri niso — poročeni na ženskem pripravništvu predavati. — Tukaj snujejo rodoljubi društvo, če-gar naloga bode podpirati uboge kandidatnje. Na čelu društva je baje g. dež. šolski nadzornik Klodič. — Verlo dobro! Primorci se lahko ponasšajo, da ima tacega nadzornika pri kojem se uresničijo besede nemškega pesnika Göttheja: „Jeder, der in sich fihlt, dass er etwas Gutes wirken kann, muss ein Plagegeist sein. Er muss nicht warten, bis man ihn ruft . . . er muss sein wie eine Fliege, die verschuecht, die Menschen immer

wieder von einer andern Seite anfällt.“ — G. Klodič ostane tudi Štajercem radi svojega delovanja na narodnem šolskem polju nepozabljen.

(Naredba naučnega ministerstva) od 30. septembra t. l. določuje tako od 2 gld. za tiste učitelje, ki delajo izpite iz veronauka, telovadbe, petja, gosli in glasovirja, da morejo tudi v teh predmetih podučevati.

(O zadnjič priloženih podkladkih) naj omenjamo in popravimo to-le: Podkladek brez številke, ki ima samo polegne čerte, rabi se pri slovenskem in nemškem lepopisji, kedar se piše v navadne načertane pisanke. Podkladek s št. 2 pa služi pri nemškem lepopisji v čistih, t. j. neliniranih pisankah in podkladek s št. 3 se rabi v enakih pisankah pri slovenskem lepopisji. (Kdor še dvomi o koristih teh podkladkov, naj nam razjasni svoje pomisleke, katere hočemo tudi objaviti in jih razjasniti. Pripravljeni smo pa tudi o rabi teh podkladkov se obsirneje in umiljivejše pisati, ako kateri gosp. učiteljev to želi. Ured.)

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Služba učiteljice v Ljutomeru s 700 gld. do 19. novembra na kr. š. svet. Podučiteljska služba v Št. Pavlu pri Preboldu s 400 gld. (glej razpis). Podučiteljska služba v Ptujem s 560 (420) in 60 gld. za stanovanje do 10. novembra na kr. š. svet. Podučiteljska služba v Vurbergu (okraj ptujski, 2 razr. š.) s 440 (330), s stanov. ter z njivo; vertom in gospodarskim poslopjem do 10. novembra na kr. š. svet. Služba učiteljice za ročna dela v Slovenski Bistrici s 280 gld. do 8. nov. na kr. š. svet. Podučiteljska služba v Rušah (2 r. š.) s 440 gld. (330.) in stanovanjem ter 1 sežnjem derv in 100 gld. remuneracije do 8. nov. na kr. š. svet. Služba podučitelja ali podučiteljice v Slov. Bistrici (6 r. š.) s 560 (420) do 12. nov. na kr. š. svet. Podučiteljska služba v Vuzevici s 400 gld. in stan. ter kurjavo do 10. t. m. na kr. š. svet.

Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem.

Na Štajerskem: G. Pilih (iz Slatine), podučitelj v Frankolovem; g. Anton Leban (iz Mozirja) učitelj na Laškem.

Na Kranjskem: G. J. Bozja, zač. učitelj v Polhovem Gradcu; gospodična Marija Haufen, zač. učiteljica v Čeručah; g. Ivan Dolinar, učitelj na Trati; g. Anton Cirman, z. učitelj v Preddvoru; g. Ribnikar, z. učitelj v Lescah; g. Zupin, učitelj v Čemšeniku; g. o. Hlebec, frančiškan in ravnatelj v Kamniku, je šel v Brežice; g. o. Hrovat v Rudolfovo; gg. o. Zupet in Erjavec iz novomeške šole v kamniško; gospodična Viljelmína Petz je postala nadučiteljica v Rudolfovem; g. Anton Pavčič, učitelj v Šentjanžu, g. Jožef Turk v Št. Petru, g. Franjo Germ v Srednjivasi in g. Jevnikar v Žužembergu so šli — v pokoj; g. Perne, učitelj na Colu; g. Ivan Zarnik, učitelj v Knežaku; g. Per, učitelj na Planini pri Vipavi; g. Pin, učitelj v Št. Petru; g. Kušar, učitelj v Škocijanu pri Turjaku; g. Požar ostane v Košani. G. Fr. Medić, zač. 2. učitelj na Verhniku, g. Potrato, zač. 2. učitelj v Moravčah, g. Cepuder, zač. 2. učitelj v Šentpetru, g. Končan in Sorčan, učitelja pri Waldherr-ju v Ljubljani. G. Anton Kunstič, nadučitelj v Trebnjem, g. Krist. Engelman, učitelj v Suhorji; g. Vizjak, učitelj v Dolu, gospodična Mar. Francelj, uč. kand., zač. učiteljica v Št. Vidu pri Ljubljani; gospodična Marija Triller, učiteljica v Metliki (ne na zgornjem Štajerskem, kakor smo zadnjič priobčili). Gospodična Vikt. Zurhaleg je def. učiteljica v Ptujem (na Štajerskem).

Na Koroškem: G. Mencin, učitelj v Libeličah; gg. Al. Bernot in Jože Kravpa, poterj. učiteljska kandidata, podučitelja v Celovcu.

Na Goriskem: Gosp. Arnej Rajar, učitelj v Lokavci, je premestjen na dvorazredniško v Bilje za prvega učitelja.

Podučiteljska služba

na narodnej šoli v Šmarji pri Jelšanah z dohodki 480 fl., oziroma 400 fl. in prostim stanovanjem se razpišuje do konca meseca novembra t. l.

Prošnje se imajo oposlati krajnemu svetu v Šmarji pri Jelšanah. (St. Marcin bei Erlachstein).

Okrajni šolski svet Šmarski, dne 18. oktobra 1875.

1—3

Prvosednik: **Haas** l. r.

1—3

Podučiteljska služba

na narodnej šoli v Št. Pavlu poleg Prebolda z dohodki 480 forintov, prostim stanovanjem in kurjavo se razpisuje.

Prositelji zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru i pisavi imajo svoje prošnje potem predstavljene šolske oblasti vposlati do konca mesca listopada 1875 krajnemu šolskemu svetovalstvu v Št. Pavlu poleg Prebolda.

Okrajni šolski svet Celjski

dnè 11. oktobra 1875.

Predsednik: **Haas** l. r.

V podpisani knjigarnici in pri vseh bukvarjih se
dobiva

„Mali prirodopis“ s podobami.

Spisal dr. Netolizcka, poslovenil Lapajne.

Ta knjiga, ki obsega živalstvo, rastlinstvo in rudinstvo, je najboljša tega zaderžaja, ter v nemškem originalu že od sl. ministerstva odobrena.

Priporočuje se narodnim učiteljem in učencem, učiteljskim in šolarskim bukvarnicam, ter vsakemu, po večji izomiki v tej stroki hrepenečemu.

Cena 60 kr.

Bušak-ova & Irrgang-ova
knjigarnica v Bernu.

1—10

Založba Karol Winiker - ja,

bukvarja v Bernu,

Ferdinandove ulice

Založena dela.

št. 3.

in pisanske

V založbi podpisane knjigotržnice so prišle vsled izražene želje mnogih gospodov šolskih predstojnikov in učiteljev že v nemškem in českem jeziku popred izdane načertane pisanke zdaj tudi s slovenskimi napisi na svitlo, in sicer:

- Št. 1. Pisanka za nemško lepopisje (9 verst, široko dvojnato načertanih.)
 Št. 2. Pisanka za slovensko lepopisje (8 verst, široko dvojnato načertanih.)
 Št. 3. Pisanka za slovensko pravopisje (12 verst, ozko dvojnato načertanih; visoka oblika v četverki.)
 Št. 4. Pisanka za nemško pravopisje (14 verst, ozko dvojnato načertanih; visoka četverka.)
 Št. 5. Pisanka za pravopisje in spisje (14 verst, s prostimi čertami; visoka četverka.)
 Št. 6. Računska pisanka (kvadrati, visoka četverka.)

Navedene pisanke, ki so narejene iz dobro limanega papirja, so vpeljane v nemškem in českem jeziku v mnogih šolah in zastopujejo v vsakem obziru ukazom slavnih gospodsk, in podpisana knjigoteržnica je pripravljena, željam p. n. gospodov kupovalcev v vsakem obziru vstrezati.

Cena pisank je za eno rizmo = 240 kosov 2 gld. 80 kr. av. v. netto v gotovem denarji, in posamezne številke se tudi na dalje na ogled pošiljajo.

Tudi je v podpisani zalogi na svitlo prišlo:

Prvi nauk v lepo- in hitropisji. Nemško sestavil in pisal Jožef Pokorny, poslovenil Anton Léсар. Sešitek 1.—12. à 2 kr. pr. Riess 4 fl. 80 kr. netto 3 fl. 15 kr. Karteln zu Prüfungsschriften mit blauen Linien und Randverzierung in 4° a. Briefpapier à 1 kr., 100 St. 75 kr. n. Léсар Ant., Liturgika ali sveti obredi pri vnanji službi božji. Za gimnazialno, realno, in sploh odraslo mladost. 1863. 1 fl.

Naročila naj se franko pošiljajo na

Karol Winiker-jevo

založnico in prodajalnico knjig v Bernu (Brünn)

Ferdinandove ulice št. 3.